

OBSAH

11	KATARÍNA
41	POSLEDNÝ LETNÝ DEŇ
73	USCHNI. LÁSKA MOJA
107	ALŽBETA BÁTHORY
153	TICHÝ DOM

MATKA *Hodí po ňom stoličku.* Oplodnil ma ľahko a rýchlo. Zmučený pohľad vyšle smerom k exponátu na stene, potom sa ako had uprene zahľadí Profesorovi na zátylok a skôr hryzie, než hovorí. Herodes! Zobral si mi ho ako slepé črevo, zobral a urobil z neho výstavný kus! Ale meno si mu nedal. Tisíc rokov blúdím v beršebeskej púšti so synom, ktorého si nebol ochotný prijať pod svoju strechu. Tisíc rokov tajím jeho prítomnosť premenenú na bolesť. Tú mi nevezmeš. Ty kokot. *Klesne na kolená, stíchne, schúliac sa do klbka.*

JOZUE Nech je prekliaty pred Bohom každý, kto by sa dal do stavby Jericha... *Zháči sa, zmätene a ospravedľujúco sa poobzerá.* Prepáčte, ušlo mi...

PROFESOR *Skoro pokorne, bez pohnutia.* Celé dni plakala a prekážala mi v práci. *Postupne ho zachvacuje vizionárska šajba.* Ešte bola krásna. Motýľ. Jeden z najkrajších... skúsil som ho pozdĺžne rozstrihnúť tak, ako sme to robili vznešeným mŕtvym skôr, ako sme im ľúhom vypálili vnútornosti. Motýľ sa klátil a vlnil vo dvoje. Z jeho rozpoleného tela sa vyplazila zamračená húsenica a s náramnou chuťou zožrala drobného modliaceho sa muža so zvoničkou na hlave. Potom už nebola taká krásna. *Exponátu na stene.* Nikdy sme sa o tvojom mene nerozprávali...

JOZUE *Na skúšku fúkne do pozauny.* Zahráme si? Je po večeri, máličko muziky dobre padne... Čo už...

KATARÍNA *Vstane, začne upratovať zo stola, spieva čistým vokálom, ako je to už v tejto rodine zvykom.*

PROFESOR *Mechanicky vytiahne trúbku, bubon a metličky, na chvíľu zaváha, potom ich podá Mravcovi, sprisahanecky šepce.* Zdochlinári ešte o ničom nevedia, bezradne hladujú za Níлом.

Hrajú. Ten istý nemožný nápev, čo sa ozýval na začiatku. Trúbka, pozauna, bubienok s metličkami a spev. Katarína doupratuje, zastane pri Mravcovi, jemne sa mu pohráva s vlasmi. Celé to vyzerá ako nostalgický obrázok zo starého albumu. Dohrajú pekne až do konca. Keď skončia, Katarína si zloží partu.

JOZUE Ktokoľvek mi vyjde z dvier môjho domu v ústrety, keď sa v pochoji vrátim domov, bude patriť Bohu a ja mu ho dám ako zápalnú obeť. *Smerom k Profesorovi.* To bol tvoj text, priateľu...

KATARÍNA Strýčko Jozue, prečo si myslíte, že zakaždým je treba začať hovoriť? *Professorovi.* Otče môj, keď si dal slovo, urob so mnou, ako si bol sľúbil. *Pristúpi k schúlenej Matke, jemne sa jej dotkne špicou topánky. Telo sa prevráti nabok a ostane v polohe skrčenca.*

- Ja sa bojím.
- Každý sa bojí.
- Bude to ľahké. Zopakujme si to.
- Toto si daj, Nutriopulos.

Prečo sviatočné? Zabudol som na niečo? Ja, Ján Nepomuk Kostíha, som na niečo zabudol?

- Som strapatý ako ježko!
- Dnes si doniesol samé haliere.
- Národ je bezbožný, bezbožný a ja nie som zlaté teľa, neklaňajú sa mi!

Zuzana mu hrebeň zaťala za ucho.

- Urob si cestičku. Zopakujme si to...
- Som učesaný ako taký...
- Za uši!
- Aj za uši?
- Za uši hlavne, Nutria.
- Nutrie uši nemajú.

Zuzana mu nesie vzorne poskladané nohavice, na nohaviciach čierne topánky. Anita nesie sako bez goliera.

- Odpílite mi hlavu.
- Nie. Golier zožrali mole.
- A košela?
- Košelu si mi nekázala...
- Tam pôjdu kvety. Košelu netreba.
- Čo sa deje?
- Máš dnes veľký deň!
- Ja?! Ja nie! To nemôžem byť ja! Vážne ja?!
- Veru, ty.
- Ja mám...
- NARODENINY!
- To je krása!
- Teraz si zapchaj uši.
- Nutrie uši nemajú.
- Tak si strč hlavu pod krídlo, Kuri Prd!
- Jéžiš, to je robota... večera už bude? Dve nové mená nalačno... Kde mám vlastne krídlo?
- V predizbe!

Idem mu pomôcť hľadať. V tomto dome som žiadne krídlo nevidel...

I. obraz

Do šera pred dvere spomedzi chodcov čľupla Zoja II. Uveličená, našla, čo hľadala. Prsia jej kypia životom. Z bielej trigovice bez rukávov. Ruky nemá. Od ramien. No nemá. Žiadne jazvy, nikdy ich nemala. Narodila sa bez paží. Na chvíľu sa odpútala od dverí, ktoré predtým s tolkou láskou hypnotizovala. Obrátila sa k prvým ranným chodcom. Na dverách visí cedulka s nápisom „NEKLOPAŤ“.

ZOJA II Je rozjarená, jej hlas prekypuje provokatívnou empatiou. Oslovuje chodcov. Júú, budu si ťe natírat na bíly chléb, posypu si ťe cukrem... tebe si dám pod paží, budeš vonieť mým pižmem, budu ti prsa máslem laskat, paty ti budu řasami šimrat... Glück! Glück! Nikdo ho nemá dost, všem chybí. Za pět korun štěstí, za deset dvakrát tolik...! Zoja sa nadýchla, okoloidúci zalapali po vzduchu. Rozpaľuje im dlane, kradne pohľady, mučí sluch. Prorokuje vo veľkom štýle. Ruky jej nechýbajú, pohybuje sa ľahučko, iba akosi strmhľavo. Glück! Glück! Šťestí nemá nikdo dostatek... dvacet korun, sličný muži, budu se za vás modlit, jestli o to stojíte. Anebo vás doporučím svým přátelům, pak to ale bude za padesát.

Zinkasovala rozospátého panáčka, pustila ho navoľno do jeho vlastného života. Znova sa prihovorela dverám.

Otvři, Prokope... „Ťuk-ťuk-ťuk – pauza – ťuk-ťuk.“

Zatukala, zaklopala, zabúchala, trikrát tresla čelom o dvere. Ostali hlučné. Otočila sa smutne, vzápätí sa so zúrivou radosťou vrhla k oprotidúcemu Klaviristovi II, jednému z chodcov v rannom dave. Žiarivým pohľadom v prítmí jasne zavelila STOP. Klavirista II vyhodil kvalt, zarazene zvádol na voľnobehu. Bezmocne čakal, čo ho na smrť vydesí. V čiernom futráli si nesie malé krídlo. Narovnej se. Narovnej! Jsi chlap? Jsi mužský? Chyť mě za prso! Teď! Pošimrej, noooo, potěš své prsty. Nikdo nás nevidí. Hezky, hezky umíš ženskou konejšit... ještě, ještě... STAČÍ! Deset korun. Chlap vytiahol portmonku, slepo zašmátral, v prstoch uviazla dvadsiatka.

Drobátko poděšen, vidte, mladý pane?

Zubami vytiahla bankovku spomedzi nerozhodných prstov. Starostlivo hľadala do čerstvo otvorenej dlane. S dušou mu spravila to isté. Nakoniec dľaň olízala radodajným jazykom.

Běž. Čeká tě štěstí. Glück! Glück...! Vaše křídlo, pane!

Podává mu futrál s klaviřom. Zubami. Chlapík si utrel dlaň do bielej vreckovky. Oslintanú márnomyseľnosť prudko stratil na zem. Zoja II sa so znechuteným triumfom v tvári pobrala strátiť v dave.

XVII. obraz

PADRE *Vo dverách sa zjaví Padre. Nadýchne sa k rutinnému vypráskaniu nežiaducej návštevy, ale keď vidí spoločnosť pred dverami, zarazene preglgne. ... tak toto si poď vylízať sám. Prokop! Moment, dovnútra nepôjdeme. Driapeme perie a vy strašne dupocete. Prokop!!!*

PROKOP *Zjaví sa, rukávy vyhrnuté, ruky od sadry, okolo pása pracovná zástera. Padre sa snaží zmiznúť. Padre, moju pušku!*

PADRE *Vystrašený donesie Prokopovi pušku, podáva mu ju, v oku prosba o zhovievavosť. Pre zmilovanie božie, Prokop...*

PROKOP *Všetko zapisuj, nech má Boh v tom poriadok. Pušku drží v ruke.*

ZOJA II *Prokope, ten pán ode mě chtěl, abych snědla měsíc a vyplivla jej do studny, já bych to udělala, já mám měsíc ráda, jenomže neumím létat, honil mě přes celé náměstí...*

PROKOP *Ďalší...*

KLAVIRISTA II *Nenaháňal som ju, chcel som vedieť, čo s tebou má.*

A prišiel som ti zakázať chodiť na našu svadbu...

PROKOP *Ty sa budeš ženit... slečna vy?*

VIOLA *... ja som tu... zvedavá.*

PROKOP *Dobre. Zoja, ty si staň tamto. Spievaj a kvitni. Syn môj...*

KLAVIRISTA II *Nepreháňaj to...*

PROKOP *... tebe môžem sľúbiť, že na tvoju svadbu nepôjdem. Ale ak ma pozve nevesta, potom čo?*

KLAVIRISTA II *Ako som bol vpravil v úvode – neskutočná sviňa. Na toto si bola zvedavá...?*

PROKOP *Myslím, že slečna na svadbe netrvá. Synu, unúval si sa zbytočne. Skús inde. Zoja, ty choď kvitnúť, kde je viac slnka. Slečna, neklopte viac, aj dvere majú iba jedny nervy... Pušku pôvabne potlačkáva, troška sa s ňou predvádza. Nikdy som netušil, že som taký chlap...*

VIOLA *Prokop, pozývam vás na svadbu, ale...*

PROKOP *Preboha, podmienky tu kladiem ja! Ja sa na tú svadbu nepýtam! Žite šťastne... synu, dobre si si vybral.*

VIOLA *Vezmem si ho, ale urobíš mi masku. A prídeš na svadbu.*

PROKOP *Netykaj mi! Nepásol som s tebou... Padre, to tam nepíš... Nevdojak na ňu namieri pušku.*

VIOLA *Nepásol, ale budeš, aj baránky, aj ovečky. Záleží ti na synovom šťastí... Strčí prst do hlavne.*

PROKOP *Nepribližuj sa, si synova nevesta.*

KLAVIRISTA II *Otec, čo chceš s tou puškou...!*

ALŽBETA Ty mi chceš ukradnúť dcéru?

DORA Panna Milostivá, to som povedala!?

KATARÍNA Nič také, čo by mohlo uraziť tých, čo sebe i druhým o peklo usilujú...

FICKO Prosím, najskôr zaplatiť úbohému slepcovi.

KATARÍNA Odíď, Ficko.

ALŽBETA Katarína, ty nám chceš pokaziť celý deň!

KATARÍNA Pošli ich preč. Prosím ťa...

ALŽBETA Zmiznite!

Všetci traja rýchlo odídu.

ALŽBETA ... keď to ešte niekedy vypovieš, dám ťa zbaviť mena!

KATARÍNA Prosím ťa.

ALŽBETA Už nikdy nepovedz to umastené slovíčko.

KATARÍNA Pro-sím-ťa.

ALŽBETA Ty vieš, že ja slovo dodržím!

Katarína zaváha, zamkne si ústočku. Ficko s Dorou špehujú.

ALŽBETA Ilona, myslíš, že sú tí dvaja úprimní?

ILONA *Vykukne.* Oni dvaja vždy čosi spolu pletúšia...

ALŽBETA A ty mi to prečo nedáš vedieť?! Ty nemôžeš! Ty si taká istá ako oni! Dora! Ficko! Zmiznite.

Odchádzajú ešte rýchlejšie ako prvý raz, strkajú sa.

ALŽBETA Neopovážte sa načúvať! Zoberte si svoje modlitebné náčinie a o desať minút sa mi pridete ukázať! Všetci traja sa spolu modlite... Preč!

KATARÍNA *Opakuje po matke vetu za vetou, od polovice už našepkáva.*
... zoberte si modlitebníky s väčšími uzlíkmi!

ALŽBETA ... zoberte si modlitebníky s väčšími uzlíkmi! No dobré ráno, dcéra moja! Kúpeľ nám dobre padne.

KATARÍNA Mamička, nerob to...

ALŽBETA To mi prikazuješ?

KATARÍNA Ja ťa...

ALŽBETA Len to nie! Len nemodlikaj! Rozkáž...

KATARÍNA Mamička, ja mám o teba strach...

ALŽBETA Ty máš strach o svoju matku!? Ty. O mňa. A že ja? Od strachu sa môžem aj pominiť. No a čo, veď matka môže pre dcéru aj prísť o rozum. Videla si tých úbožiacov? Sú schopní všetkého.

KATARÍNA Za peniaze a zo strachu.

ALŽBETA Aká si bystrá. Buď aj silná, musíš vedieť nosiť meno Báthory! Chodievaš ešte do kostola v podhradí?

KATARÍNA Každé ráno.

MARTA ... tak o našej mamičke nehovor. Mamička bola svätý človek.
 BÍBORKA Áno, svätica. Mužovi dosrala život, synovi dosrala život, dcére dosrala život, Bíborke dosrala život. Len tak, idúc z kostola. Medzi dvoma Otčenášmi. Nie váš otec bol neznášanlivý blázon! To vaša nábožná mamička z neho urobila mučeníka. Chránila to svoje hniezdo ako podsypaná sliepka. Pán Boh? Aha, to je ten, čo mi vybeháva veci. Ale, prosím vás, čo môže vedieť o Bohu pápež v Ríme? My mu rozumieme najlepšie, je to náš Pánbožko. Vlastne môj, tak mi o ňom nič nehovorte!

MARTA Keby...

BÍBORKA Myslíš si, že mňa mama neučila modliť sa? Luteránsky Pán Boh je záhradný trpaslík, alebo nanuk na oblizovanie, alebo čo?!

MARTA Keby...

BÍBORKA Zachráň sa, kto môžeš! Taká bola vaša mamička.

MARTA Keby žil Filip, dal by ti po ústach!

BÍBORKA Filip by mlčal. Aj váš otec mlčal. Áno, tomu rozumiem. Keď už hlúpo skončiť, tak aspoň dôstojne.

Pauza.

BÍBORKA ... ja už takto nevládzem. *Chce si sadnúť.*

MARTA Ja mám pary ešte dost. Tam sedím ja!! Som si to zohriala. Ja musím sedieť v teplom. Obličky.

Bíborka začne upratovať zo stola. Tri taniere dá preč, tri nechá.

MARTA Tebe už celkom šibe!?

BÍBORKA Vladimír a Veronika neprídu.

MARTA Neprídu!? Filipove deti neprídu?

BÍBORKA Poslali kvety. Na hrob. To Veronika. Ale na kartičke bol podpísaný aj Vladimír.

MARTA Bíborka, ty si ich nezavolala?

BÍBORKA Nemali svojho otca radi.

MARTA Ani svoju matku!

BÍBORKA ... ani svoju matku.

MARTA Už sa toľko neľutuj.

BÍBORKA Povedala mi to Veronka. Naliehala som, aby predsa len prišli.

MARTA Takže ty si ich pozvala?

BÍBORKA Pozvala. *Plače.*

Bíborka vyberá jednu z gramoplatní.

BÍBORKA Túto som mala strašne rada.

MARTA Čakaj! *Podíde k vypínaču. Zhasne. Teraz môžeš.*

Dôstojná klavírna skladba. Filipova. Po chvíli Marta vyskočí. Vymení platňu.